

Защитата от чохано край пътя съдържа няколко елемента. От една страна *чохано*-то преправя гласа си, имитирайки близки – живи или починали – хора на човека, които го викат по име. В този случай, ако пътникът се подведе и отговори ще попадне под властта на чохано и то ще го отведе където реши и ще направи с него каквото си иска. Защитата от чохано в такава ситуация е пълното запазване на мълчание. От друга страна, преправяйки се на различни животни – куче, котка, крава, прасе – *чохано*-то се стреми да увлече пътника в страни от пътя, където всъщност е неговата сила и където то може да яхне човека и да го язди до смърт или да го удуши. За да се предпази от чохано пътникът трябва да продължи да ходи без да спира, докато отmine *сънъра*⁸². Третият начин на защита е чрез пушенето на цигара или лула, демоните се боят от огъня. По тази причина пътникът, който се прибира след полунощ у дома си трябва да стъпче пред прага някакво огънче – въглен от печката или тамян. Чрез това действие, ако някакви “щуротии” са го проследили отвъд синора си, те ще бъдат спрени там.

Таласъмът, бродещ нощем из къщата, също се страхува от огъня и светлината. За да спре да тропа през ноща, може да се запали лампа. Ако до 40 дена след появата му тропането не престане се пристъпва към магически действия, наподобяващи *magia postuma magna*. Върху гроба на мъртвец, когото стопанинът на къщата не познава, в областта на пъпа се забождат Бабини тръни (Бабек). До три дена тропането престава. Ако се знае кой точно мъртвец се е превъплътил в чохано, то тогава тръните се слагат върху неговия гроб. Разпространено е също така и забиването на строителен пирон в пъпа, наръсването на гроба с игли за шиене или поставянето на кромид лук в областта на главата.

Въпреки широкия спектър от представи, които покрива, чохано не е единственото същество в пантеона на съвременната ромска демонология. По време на теренна работа в с. Костиево и в гр. Чирпан през 2002 г. попаднах на особен религиозен феномен – почитането на дух познат като *Гьом баба*, *Дьом баба* или *Пир баба*⁸³. От една страна култът притежава редица манистични белези, от друга страна представлява изопачена форма на алианското почитане на

---

⁸² Вярва се че крайпътните чохано имат синор – пространствена граница на своето владение и сила. От гр. - граничен

⁸³ Респондентите употребяват понятията “Гьом баба” или “Дьом баба” като еквивалентни, без да ги подлагат на тълкуване и без да се търси тяхното значение. Във всекидневното всеки *гьом баба* притежава свое име – Хюсеин, Осман, Аджер. Обикновено почитаният дух има мъжки пол, макар че *Аджер баба* в Костиево бе описвана като жена. Прякото обръщане към духовете става не посредством понятието “баба”, а посредством туската дума *evliya* (святи). Вероятната етимология на названието идва от турските думи *başa* – баща и *gömmе* – погребан или *dömek* – богатство, имане. Етимологията на понятието *пир баба* – е по-ясна. Персийската дума *pir* – “старец” е пряко свързана с алианските общности от типа на къзълбашите и бекташите. С нея са назовавани приживе основателите и водачите им, почитани впоследствие като свии.